

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง เสริมสร้างการระบายน้ำให้ดีขึ้นด้วยการกำจัด
ผักตบชวา กรณีศึกษาในเขตสวนหลวง

จัดทำโดย นายบรยงก์ รักกลิ่น

ตำแหน่ง นายช่างโยธาชำนาญงาน
สังกัด กองระบบคลอง สำนักการระบายน้ำ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๔
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ชื่อเรื่อง เสริมสร้างการระบายน้ำให้ดีขึ้นด้วยการกำจัดผักตบชวา กรณีศึกษาในเขตสวนหลวง

๒. หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานครในอดีตมีห้วย หนอง คลอง บึง และที่ว่างเป็นจำนวนมาก ประชาชนใช้คลองเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน และเพื่อประกอบอาชีพ ไม่มีปัญหาน้ำท่วมมากนัก ทั้งความเดือดร้อนเสียหายทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากสภาวะน้ำท่วมยังไม่รุนแรง ต่อมาความเจริญของกรุงเทพมหานครเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่การวางผังเมือง การใช้ที่ดิน และการสาธารณสุขโดยรวมทั้งการใช้คลองในชีวิตประจำวันได้ลดน้อยลง ขาดการดูแล ปัจจุบันมีผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำอยู่เป็นจำนวนมากตามลำคลองซึ่งใช้เป็นทางระบายของน้ำ จึงเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ สำนักการระบายน้ำจึงได้ริเริ่มโครงการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร “มหานครแห่งความปลอดภัย” และเพิ่มขีดความสามารถในการระบายน้ำโดยการทำคลองให้เชื่อมโยงกันเป็นโครงข่าย คลองเล็กเชื่อมกับคลองใหญ่ซึ่งเป็นคลองสายหลัก พัฒนาบำรุงรักษา ปรับภูมิทัศน์ทั้งสองฝั่งคลอง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน

สำนักการระบายน้ำเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งน้ำท่วม และน้ำเสียอย่างครบวงจรในทุกมิติ เพื่อพัฒนาสาธารณสุขพื้นฐานด้านการป้องกันน้ำท่วม และการระบายน้ำ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมือง ให้เป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างปลอดภัย มีสิ่งแวดล้อมด้านการระบายน้ำและจัดการคุณภาพน้ำที่ดี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง มุ่งสู่ความเป็นมหานครที่น่าอยู่ โดยกองระบบคลองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนโครงการต่างๆ เกี่ยวกับการบำรุงรักษาคลอง ตลอดจนการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วม การตรวจสอบสภาพสิ่งรูก้ำทางระบายน้ำ คูคลอง การรักษาความสะอาด เก็บขยะ กำจัดวัชพืชลอยน้ำ ขุดลอกดินเลน เปิดทางน้ำไหล การซ่อมแซมคันดิน ซ่อมแซมบำรุงรักษาประตูระบายน้ำ ทำนบไม้ การควบคุมและดูแลทางสัญจรทางน้ำ ตลอดจนการส่งเสริมกิจกรรมในการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมทางน้ำ

กองระบบคลองได้เล็งเห็นถึงสาเหตุหลักของปัญหาด้านการระบายน้ำในคลองในเขตกรุงเทพมหานคร มีผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำหนาแน่นจำนวนมาก ดังนั้น จากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้น การกำจัดผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถดำเนินการได้ทันที เพราะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้น้ำไม่สามารถระบายลงสู่พื้นที่รับน้ำได้สะดวก และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและเป็นการดูแลรักษาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำให้ดีขึ้น โดยความร่วมมือของหน่วยงานกรุงเทพมหานครและภาคเอกชน เพื่อฟื้นฟูภูมิทัศน์โดยรอบ สร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม

ผักตบชวาเป็นพืชน้ำประเภทใบเลี้ยงเดี่ยว ลอยน้ำได้โดยไม่ต้องมีที่ยึดเกาะ สามารถแพร่พันธุ์ได้รวดเร็วมาก แผ่นใบคล้ายรูปหัวใจเป็นมันหนา ก้านใบพองออกตรงช่องกลาง ภายในมีลักษณะเป็นรูพรุนช่วยพยุงลำต้นให้ลอยน้ำได้ ผักตบชวาสามารถอยู่ได้ทุกสภาพน้ำ ทั้งในน้ำสะอาดและน้ำสกปรก ผักตบชวาช่วยในการบำบัดน้ำเสีย โดยอาศัยคุณสมบัติทำหน้าที่เป็นตัวกรอง ผักตบชวาที่ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น เปรียบได้กับการบรรจุวัสดุพรุน ซึ่งกรองน้ำที่ไหลผ่านกอผักตบชวาอย่างช้าๆ จึงทำให้ของแข็งแขวนลอยต่างๆ ที่ปนอยู่ในน้ำถูกสกัดกั้น นอกจากนี้ ระบบรากที่มีจำนวนมาก

ช่วยกรองสารอินทรีย์ที่ละเอียด และจุลินทรีย์ที่อาศัยเกาะอยู่ที่ราก ช่วยดูดสารอินทรีย์ไว้อีกทางหนึ่งด้วย รากผักตบชวาจะดูดสารอาหารที่อยู่ในน้ำ ลำเลียงไปยังใบเพื่อสังเคราะห์แสง ไนโตรเจนและฟอสฟอรัสในน้ำเสียจึงถูกกำจัดไป ผักตบชวาสามารถดูดอินทรีย์ไนโตรเจนได้สูงกว่าไนโตรเจนในรูปอื่น ๆ คือ ประมาณร้อยละ ๙๕ ขณะที่ไนเตรทไนโตรเจนและแอมโมเนียไนโตรเจนจะลดลงประมาณร้อยละ ๘๐ และร้อยละ ๗๗ ตามลำดับ แต่การใช้ผักตบชวาบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณไนโตรเจนและฟอสฟอรัสสูงจะส่งผลให้ผักตบชวาเจริญเติบโตเร็วขึ้นและปกคลุมพื้นที่ผิวน้ำมากขึ้น จึงควรมีการดูแลระบบเก็บต้นที่เจริญเต็มที่ขึ้นจากน้ำอย่างสม่ำเสมอ ไม่เช่นนั้น เมื่อผักตบชวาตาย จะเน่าอยู่ในน้ำ ทำให้น้ำเสีย

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำในคลองพื้นที่เขตสวนหลวง เพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ และแก้ไขปัญหาหน้าท่วม

๓.๒ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างสำนักการระบายน้ำและสำนักงานเขต ในการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำร่วมกัน และดำเนินการในทิศทางเดียวกัน

๔. เป้าหมาย

๔.๑ คลองในพื้นที่เขตสวนหลวงสามารถระบายน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสัญจรทางน้ำ และทำให้ภูมิทัศน์ของคลองสวยงามขึ้น

๔.๒ คลองสายหลักของสำนักการระบายน้ำ จำนวน ๑๓ คลอง และคลองสายรองของสำนักงานเขต จำนวน ๑๖ คลอง สามารถระบายน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายในระยะเวลา ๑ ปี

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานฯ

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ผู้ศึกษาอาศัยหลักการวิเคราะห์ SWOT

SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กร หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต

SWOT เป็นตัวย่อที่มีความหมาย ดังนี้

Strengths – จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ

Weaknesses – จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ

Opportunities – โอกาสที่จะดำเนินการได้

Threats – อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานขององค์กร

หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ ๒ ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้น การวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารขององค์กรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ จุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่างๆ ที่องค์กรมีอยู่

ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ และการดำเนินการตามกลยุทธ์ขององค์กรระดับองค์กรที่เหมาะสมต่อไป

ประโยชน์ของการวิเคราะห์ SWOT

วิเคราะห์ SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้แต่ละอย่างจะช่วยให้เข้าใจได้ว่ามีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนขององค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายในที่อาจทำลายผลการดำเนินงาน โอกาสทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้โอกาสเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในทางกลับกัน อุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ผลจากการวิเคราะห์ SWOT นี้จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม

ขั้นตอน / วิธีการดำเนินการทำ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ SWOT จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้าง ด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กร ทำให้มีข้อมูลในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายจะถูกสร้างขึ้นมาบนจุดแข็งขององค์กร และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อม หรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้มัน้อยที่สุดได้ ภายใต้การวิเคราะห์ SWOT นั้น จะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กรจะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุกๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร แหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงาน และทรัพยากรในการบริหาร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์กร เพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์ และผลกลยุทธ์ก่อนหน้านี้นี้ด้วย

- จุดแข็งขององค์กร (S-Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั่นเอง ว่า ปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบ หรือจุดเด่นขององค์กรที่องค์กรควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

- จุดอ่อนขององค์กร (W-Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั่นเอง ว่า ปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อเสียเปรียบ หรือจุดด้อยขององค์กรที่องค์กรควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไปอันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

๒. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรสามารถหาโอกาส และอุปสรรคทางการดำเนินงานขององค์กรที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ นโยบายการเงิน การงบประมาณ สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ระดับการศึกษาและอัตราการรู้หนังสือของประชาชน

การตั้งถิ่นฐานและการอพยพของประชาชน ลักษณะชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี และสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี เช่น กรรมวิธีใหม่ๆ และพัฒนาการทางด้านเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและให้บริการ

- โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O-Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กรในระดับมหภาค และองค์กรสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้หน่วยงานเข้มแข็งขึ้นได้

- อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T-Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อในระดับมหภาค ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์กรจะต้องหลีกเลี่ยง หรือปรับสภาพองค์กรให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระทบดังกล่าวได้

๓. ระบุสถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม

เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับ จุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส-อุปสรรค จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ด้วยการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกแล้ว ให้นำจุดแข็ง-จุดอ่อน ภายใน มาเปรียบเทียบกับ โอกาส-อุปสรรค จากภายนอก เพื่อดูว่าองค์กรกำลังเผชิญสถานการณ์เช่นใด และภายใต้สถานการณ์นั้น องค์กรควรจะทำอย่างไร โดยทั่วไปการวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าวนี้ องค์กรจะอยู่ภายในสถานการณ์ ๔ รูปแบบ ดังนี้

๓.๑ สถานการณ์ที่ ๑ (จุดแข็ง-โอกาส) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่ถึงปรารถนาที่สุด เนื่องจากองค์กรค่อนข้างจะมีข้อได้เปรียบหลายอย่าง ดังนั้น ผู้บริหารขององค์กรควรกำหนดกลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive Strategy) เพื่อดึงเอาจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้างและปรับใช้ และฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดมาหาประโยชน์อย่างเต็มที่

๓.๒ สถานการณ์ที่ ๒ (จุดอ่อน-อุปสรรค) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด เนื่องจากองค์กรกำลังเผชิญอยู่กับอุปสรรคจากภายนอก และมีปัญหาจุดอ่อนภายในหลายประการ ดังนั้น ทางเลือกที่ดีที่สุดคือ กลยุทธ์การตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive Strategy) เพื่อพยายามลดหรือหลบหลีกภัยอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนหามาตรการที่จะทำให้องค์กรเกิดความสูญเสียที่น้อยที่สุด

๓.๓ สถานการณ์ที่ ๓ (จุดอ่อน-โอกาส) สถานการณ์นี้องค์กรมีโอกาเป็นข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันอยู่หลายประการ แต่ติดขัดอยู่ตรงที่มีปัญหาอุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนอยู่หลายอย่างเช่นกัน ดังนั้น ทางออกคือ กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-oriented Strategy) เพื่อกำจัดหรือแก้ไขจุดอ่อนภายในต่างๆ ให้พร้อมที่จะฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดให้

๓.๔ สถานการณ์ที่ ๔ (จุดแข็ง-อุปสรรค) สถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน แต่องค์กรมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งหลายประการ ดังนั้น แทนที่จะรอจนกระทั่งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ก็สามารถที่จะเลือกกลยุทธ์แตกตัว หรือขยายขอบข่ายกิจการ (Diversification Strategy) เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มี สร้างโอกาสในระยะยาวด้านอื่นๆ แทน

เมื่อวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis ปรากฏ ดังนี้

จุดแข็ง	จุดอ่อน
๑. เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่ที่ต้องการ กำจัดผักตบชวา ๒. มีเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ แรงงาน และยานพาหนะในการดำเนินการ ๓. มีจำนวนคลองสายหลักที่จะต้องดำเนินการ ๑๓ คลอง ๔. ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่โล่ง สะดวกในการเข้าดำเนินการ	๑. ผักตบชวามีการเจริญเติบโต และขยายพันธุ์ ได้อย่างรวดเร็ว ๒. ผักตบชวาสามารถเคลื่อนย้ายตัวเอง ตามกระแสน้ำที่ไหลไปตามที่ต่างๆ ๓. ประชาชนขาดความสนใจในเรื่องการกำจัด ผักตบชวา ๔. คุณภาพน้ำเสียง่าย ๕. ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ
โอกาส	ภัยคุกคาม
๑. เป็นการแก้ไขปัญหาการรुक้ำทางน้ำ ในทางอ้อม ๒. สนับสนุนกิจกรรมทางน้ำ	๑. เป็นอุปสรรคต่อการสัญจรทางน้ำ ๒. ขาดการบูรณาการและการประสานงานที่ดี ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓. การดำเนินการไม่ต่อเนื่อง

สรุป ผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำ เป็นพืชที่มีการขยายพันธุ์ และเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว การกำจัดจึงต้องเป็นการทำงานภาคสนามที่ละเอียดรอบคอบ รวดเร็ว และมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และเพื่อให้แผนงานประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องมีความร่วมมือที่ระหว่งสำนักการระบายน้ำ และสำนักงานเขต

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ระบบคลอง เป็นทางระบายน้ำหลักสำหรับใช้ลำเลียง และระบายน้ำออกจากพื้นที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม รวมทั้งเป็นที่รองรับน้ำฝน เพื่อให้ระบบคลองต่างๆ ทำหน้าที่ระบายน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงได้มีการกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินการกำจัดผักตบชวาไว้ ดังนี้

๖.๑ แผนการดำเนินการเตรียมพร้อม

ลำดับ	แผนการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาดำเนินการปีงบประมาณ ๒๕๕๙														
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.			
๑	ประสานสำนักงานเขต ให้เตรียมการแผนการกำจัด	■														
๒	สำรวจความพร้อมวัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะ	■														
๓	ขอจัดสรรงบประมาณ และดำเนินการจัดซื้อ ทรัพย์สิน และอุปกรณ์	■														

๖.๑.๑ การประสานสำนักงานเขต สำนักงานเขตข้างเคียง และผู้นำชุมชน ริมคลองหรือประชาชน เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับการกำจัดผักตบชวาและวัชพืช ลอยน้ำ และการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนโดยการจัดตั้งคณะทำงาน โดยสำนักการ- ระบายน้ำเป็นประธาน สำนักงานเขตและผู้นำชุมชนเป็นคณะกรรมการ โดยให้ คณะทำงานมีหน้าที่

- กำหนดพื้นที่ปิดล้อมที่จะดำเนินการจัดเก็บผักตบชวา โดยแบ่งออกเป็น พื้นที่ย่อยๆ เพื่อสะดวกต่อการควบคุมในการจัดเก็บ และการตรวจสอบ
- จัดทำแผนการดำเนินการจัดเก็บผักตบชวาของแต่ละพื้นที่ปิดล้อม ว่า จะต้องทำคลองใดบ้าง (รายละเอียดตามแผน) ในคลองสายหลัก และสายรอง รวมทั้ง คลองย่อยต่างๆ ที่ต่อเชื่อมในบริเวณเดียวกัน
- คอยตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ พร้อมทั้งสรุปประเมินผล การดำเนินการ ทุกระยะ ๑ เดือน โดยให้คณะกรรมการทุกท่านมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบ

๖.๑.๒ สำรวจความพร้อมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักร ในการจัดเก็บผักตบชวา การสำรวจความพร้อมทางทรัพยากรในการจัดเก็บผักตบชวา และวัชพืช ลอยน้ำในพื้นที่เขตสวนหลวง ซึ่งได้วางแผนและจำเป็นต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร และแรงงานในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ ดังนี้

สำนักการระบายน้ำ ประกอบด้วย

- แรงงาน จำนวน ๒๕ คน
- รถบรรทุก จำนวน ๒ คัน
- เรือเก็บขยะ จำนวน ๓ ลำ
- รถจับผักตบชวา จำนวน ๑ คัน
- วัสดุ และอุปกรณ์ เช่น คราด มีด ต้องเตรียมอย่างน้อย อย่างละ ๒๐ ชุด (ต้องเผื่อชำรุด)

สำนักงานเขต ประกอบด้วย

- แรงงาน จำนวน ๒๐ คน
- รถบรรทุก จำนวน ๒ คัน
- วัสดุ และอุปกรณ์ เช่น คราด มีด ต้องเตรียมอย่างน้อย อย่างละ ๒๐ ชุด (ต้องเผื่อชำรุด)

๖.๑.๓ การขอจัดสรรงบประมาณและดำเนินการจัดซื้อ

เป็นการกำหนดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ที่จะต้องใช้ในการ ดำเนินการ เช่น แข่ง คราด มีด

๖.๒ แผนการดำเนินการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำ แบ่งออกเป็น ๒ ระยะ

๖.๒.๑ ระยะสั้น เป็นการปฏิบัติงานอย่างเร่งด่วนในช่วงฤดูฝน และน้ำหลาก ในช่วงเดือนมิถุนายน-เดือนกันยายน ซึ่งในช่วงนี้มิได้กำหนดระยะเวลาในการ

ปฏิบัติงาน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าว่าผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำ มีบริเวณใด
หนาแน่น ก็สามารถจัดเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการได้เลย โดยคณะกรรมการเป็นผู้กำหนด

๖.๒.๒ ระยะเวลา เป็นการปฏิบัติหน้าที่กระทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้ง ๘ เดือน
(เดือนตุลาคม-เดือนพฤษภาคม) เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าฤดูฝน โดยใน
แผนการปฏิบัติ สามารถดำเนินการของแต่ละคลอง อย่างน้อยคลองละ ๒ ครั้ง เพื่อให้
สอดคล้องกับการเจริญเติบโตของผักตบชวา ก่อนเข้าฤดูฝน เนื่องจากผักตบชวาเป็น
วัชพืชที่เจริญเติบโตและขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว

๖.๓ วิธีการดำเนินการ

กองระบบคลองพบว่า การแพร่ขยายของผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำปรากฏอยู่ตาม
ลำคลองในเขตสวนหลวง จะต้องกำจัดด้วยวิธีการควบคุมพื้นที่ โดยการทำการปิดล้อมพื้นที่ แบ่งพื้นที่
ออกเป็นช่วงๆ โดยเริ่มจากปลายน้ำ สู่ต้นน้ำของพื้นที่ เพื่อสะดวกในการจัดเก็บและการปฏิบัติงาน
จึงได้กำหนดแผนการปฏิบัติการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำในคลองพื้นที่เขตสวนหลวง ดังนี้

ลำดับ	ชื่อคลอง สำนักการระบายน้ำรับผิดชอบ	กว้าง (ม.)	ยาว (ม.)	ระยะเวลาดำเนินการปีงบประมาณ ๒๕๕๙											
				ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.				
๑	คลองสวนอ้อย	๒ - ๖	๙๕๐	■				■							
๒	คลองบ้านหลาย	๖ - ๘	๖๕๐	■				■							
๓	คลองเคสีด	๖ - ๑๕	๑,๖๕๐	■				■							
๔	คลองศาลเจ้า	๖ - ๑๒	๑,๕๐๐	■				■							
๕	คลองขุนสกล	๔ - ๒๐	๑,๕๕๐	■				■							
๖	คลองหนองบอน	๘ - ๑๕	๑,๙๐๐	■				■							
๗	คลองพระโขนง	๒๒ - ๕๔	๗,๐๐๐		■					■					
๘	คลองบ้านป่า	๔ - ๑๕	๓,๐๐๐		■					■					
๙	คลองสะแก - บ้านป่า	๔ - ๑๒	๑,๘๐๐		■					■					
๑๐	คลองลาว	๖ - ๘	๓,๐๐๐			■					■				
๑๑	คลองหัวหมาก	๖ - ๑๐	๕,๐๕๐			■						■			
๑๒	คลองลำบึงบ้านม้า	๕ - ๑๐	๑,๙๕๐				■						■		
๑๓	คลองกะจะ	๘ - ๑๒	๕,๕๕๐				■						■		

ลำดับ	ชื่อคลอง สำนักงานเขตรับผิดชอบ	กว้าง (ม.)	ยาว (ม.)	ระยะเวลาดำเนินการปีงบประมาณ ๒๕๕๙								
				ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	
๑	คลองกลั่นตัน	๖ - ๑๒	๑,๒๐๐	■				■				
๒	คลองควาย (สวนหลวง)	๔ - ๕	๒๕๐	■				■				
๓	คลองคู้ (ตาสาด)	๖ - ๑๒	๓,๐๐๐	■				■				
๔	คลองจวน	๖ - ๑๒	๑,๒๐๐		■				■			
๕	คลองเจ๊ก	๖ - ๘	๒๓๕		■				■			
๖	คลองเจ็ดชนิด	๔ - ๖	๑,๐๓๐		■				■			
๗	คลองทองกลาง	๖ - ๓	๑,๒๔๐		■				■			
๘	คลองบางนางลี่	๕ - ๗	๔๕๐			■				■		
๙	คลองบ้านหลาย	๖ - ๑๐	๑,๑๒๐			■				■		
๑๐	คลองพระโขนงเก่า	๕ - ๑๐	๑,๖๘๐			■				■		
๑๑	คลองโรงสีเก่า	๓ - ๕	๗๐๐			■				■		
๑๒	คลองสวนหลวง	๔ - ๖	๒๖๕			■				■		
๑๓	คลองขวางบน	๖ - ๑๐	๗๐๐			■				■		
๑๔	คลองโองอ่าง	๕ - ๖	๑,๕๐๐				■				■	
๑๕	คลองสุหร่ำใหม่(คลองกลาง)	๔ - ๘	๘๕๐				■				■	
๑๖	คลองบางโคล่ - บ้านป่า	๖ - ๒๐	๓,๐๐๐				■				■	

ลำดับ	ชื่อคู ลำราง ลำกระโดง สำนักงานเขตรับผิดชอบ	กว้าง (ม.)	ยาว (ม.)	ระยะเวลาดำเนินการปีงบประมาณ ๒๕๕๙								
				ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	
๑	คูน้ำในแบ่งเขตข้างหมู่บ้านเอื้อสุข	๑๐ - ๑๔	๑,๐๐๐									
๒	คูน้ำสาธารณะในหมู่บ้านมิตรภาพ	๑.๕ - ๒	๒,๙๕๐									
๓	คูน้ำหมู่บ้านเอื้อสุข	๑๐ - ๑๔	๑,๑๒๕									
๔	ลำรางข้างซอยชมชื่น	๒.๕	๗๐๐									
๕	ลำรางข้างซอยมิตรวิถี	๔ - ๕	๓๓๐									
๖	ลำรางข้างซอยหมู่บ้านปัญญา	๓.๕ - ๔.๕	๑,๑๕๐									
๗	ลำรางข้างศาลเจ้าแปะกง	๒.๕ - ๔	๑,๕๒๐									
๘	ลำรางซอยถาวร	๒ - ๔	๑๘๐									
๙	ลำรางซอยวิเศษสุข	๓ - ๔	๑๘๐									
๑๐	ลำรางในซอยอ่อนนุช ๓๐	๓ - ๔	๗๐๐									
๑๑	ลำรางในหมู่บ้านปัญญา	๓.๕ - ๔.๕	๘๕๐									
๑๒	ลำรางบางนางชี	๓ - ๘	๔๓๐									
๑๓	ลำรางแบ่งเขตสวนหลวงกับเขตบางกะปิ	๕ - ๖	๑,๔๐๐									
๑๔	ลำรางพรสซิเดนปาร์คและชุมชนอัลกีบรอ	๔ - ๕	๑,๓๖๕									
๑๕	ลำรางแยกถนนศรีนครินทร์(สี่แยกศรีพนธ์)	๒ - ๕	๕๐๐									
๑๖	ลำรางวัดมหาบุศย์	๓ - ๕	๑๗๕									
๑๗	ลำรางหมู่บ้านเมืองทอง ๒/๓	๖ - ๑๐	๒,๕๐๐									

๑. คลองที่อยู่ในความดูแลของสำนักการระบายน้ำ ในคลองสายหลัก จำนวน ๑๓ คลอง สำนักการระบายน้ำจะต้องเป็นหลักในการดำเนินการตามแผนที่ได้กำหนดร่วมกัน และดำเนินการพร้อมกันกับสำนักงานเขตและประชาชน

๒. คลองที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตสวนหลวง ในคลองสายรอง จำนวน ๑๖ คลอง สำนักงานเขตจะต้องเป็นหลักในการดำเนินการตามแผนที่ได้กำหนดร่วมกัน และดำเนินการพร้อมกันกับสำนักการระบายน้ำและประชาชน

๓. เชิญผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำด้วย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และเกิดจิตสำนึกในการรักษาคลอง จึงเป็นการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานและประชาชน

การปฏิบัติงานโดยเริ่มต้นการปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน ระหว่างสำนักการระบายน้ำ สำนักงานเขต และประชาชน และอยู่ในพื้นที่ปิดล้อมเดียวกัน ซึ่งมีการต่อเชื่อมของคลองซึ่งกันและกัน ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ โดยเริ่มจากปลายน้ำสู่ต้นน้ำ การกำจัดผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำ เป็นการผสมผสานวิธีการจัดเก็บ โดยใช้แรงงานและเครื่องทุ่นแรงต่างๆ ตามสภาพของพื้นที่คลองที่จะเอื้ออำนวย เช่น ถ้าเป็นคลองแคบ เครื่องจักรไม่สามารถเข้าถึงได้ จะใช้แรงงานเป็นหลัก หากคลองเป็นพื้นที่เปิดโล่ง รถสามารถเข้าถึงได้ก็จะใช้รถกับผักตบชวาขึ้น หรือใช้เรือในการผลัดกัน ต้อนผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำเข้ามาในสถานที่จัดเก็บ และขนย้ายขึ้นได้สะดวก เป็นต้น

๖.๔ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

โครงการนี้เป็นการร่วมมือระหว่างสำนักการระบายน้ำ สำนักงานเขตสวนหลวง สำนักงานเขตช่างเคียงของเขตสวนหลวง และประชาชนในพื้นที่

สำนักงานเขตสวนหลวง ตั้งอยู่ทางตอนกลางค่อนข้างไปทางใต้ของฝั่งพระนคร มีอาณาเขตติดต่อกับเขตต่างๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตห้วยขวาง และเขตบางกะปิ
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตประเวศ
- ทิศใต้ ติดต่อกับเขตประเวศ และเขตพระโขนง
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตวัฒนา

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

ดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๙

ระยะสั้น (ระยะเร่งด่วน) ดำเนินการในช่วงฤดูฝน เดือนมิถุนายน ๒๕๕๙ - เดือนกันยายน ๒๕๕๙

ระยะยาว (ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง) ดำเนินการในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๕๘ - เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙

๘. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๘.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลผลิต (Output) และหรือระดับผลลัพธ์ (Outcome)

- คลองสายหลัก จำนวน ๑๓ คลอง และคลองสายรอง จำนวน ๑๖ คลอง สามารถระบายน้ำได้ดีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพื้นที่ของผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำ ลดลง ๘๕% ของพื้นที่คลอง
- คลองสะอาด ปราศจากผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำ
- ทำให้ภูมิทัศน์สองฝั่งคลองสวยงาม
- การสัญจรทางน้ำสะดวก เป็นทางเลือกในการเดินทาง

๘.๒ วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและการประเมินผล (สำเร็จ)

- จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนสองฝั่งคลอง
- จัดรวบรวมสถิติการร้องเรียนของประชาชน ต่อการจัดเก็บผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำในคลองสายหลัก ว่าเพิ่มขึ้น หรือลดลง มากน้อยเพียงใด และแก้ปัญหาการร้องเรียนได้เร็วขึ้น
- สรุปผลและประเมินผลการปฏิบัติทุก ๑ เดือน

๙. ข้อเสนอแนะ

๑. การดำเนินการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำ ถ้าสามารถทำได้ครบทั้ง ๕๐ เขต รวมกับพื้นที่จังหวัดข้างเคียง ปริมาณผักตบชวาและวัชพืชลอยน้ำจะหมดไป
๒. ผักตบชวาที่ได้จากการกำจัด เนื่องจากมีจำนวนมาก ควรส่งเสริมให้ประชาชนนำกลับไปใช้ประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ย การเพาะเห็ด การใช้เป็นอาหารสัตว์ ตลอดจนการทำสิ่งประดิษฐ์ ใช้ทำเป็นของใช้ต่างๆ เช่น กระจ่างเกลือ เปลญวน เครื่องจักรสาน เป็นต้น
๓. เพื่อให้การระบายน้ำสามารถระบายได้สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น ควรที่จะปรับปรุงขุดลอกคลองในสายหลัก และสายรองเป็นประจำ อย่างสม่ำเสมอ ทุกระยะ ๕ ปี

ภาคผนวก

ลำดับ	ชื่อคลอง	จาก	ถึง	กว้าง (ม.)	ยาว (ม.)	ระดับ	พื้นที่เขต
						ขุดลอก (รทก.)	
	สำนักการระบายน้ำรับผิดชอบ						
๑	คลองสวนอ้อย	คลองพระโขนง	ซอยสุขุมวิท ๙๓	๒-๖	๙๕๐	-๑.๕๐	สวนหลวง
๒	คลองบ้านหลาย	คลองพระโขนง	สุดเขตสวนหลวง	๖-๘	๖๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๓	คลองเคിൽ	คลองพระโขนง	คลองตาสาด (คู)	๖-๑๕	๑,๖๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๔	คลองศาลเจ้า	คลองพระโขนง	ถนนอ่อนนุช	๖-๑๒	๑,๕๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๕	คลองขุนสกล	คลองพระโขนง	คลองตาสาด (คู)	๔-๒๐	๑,๕๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๖	คลองหนองบอน	คลองพระโขนง	คลองตาสาด (คู)	๘-๑๕	๑,๙๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๗	คลองพระโขนง	แยกคลองบางนางจิ้น	คลองหนองบอน	๒๒-๔๔	๗,๐๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๘	คลองบ้านป่า	คลองตัน	คลองลาว	๔-๑๕	๓,๐๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๙	คลองสะแก-บ้านป่า	คลองกะจะ	คลองตัน	๔-๑๒	๑,๘๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๐	คลองลาว	คลองกะจะ	คลองหัวหมาก	๖-๘	๓,๐๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๑	คลองหัวหมาก	คลองกะจะ	คลองพระโขนง	๖-๑๐	๕,๐๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๒	คลองลำบึงบ้านม้า	ซอยอ่างศิลา	คลองจวน	๕-๑๐	๑,๙๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๓	คลองกะจะ	คลองแสนแสบ	คลองหัวหมาก	๘-๑๒	๕,๔๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
					๓๕,๔๕๐		

ลำดับ	ชื่อคลอง	จาก	ถึง	กว้าง (ม.)	ยาว (ม.)	ระดับ	พื้นที่เขต
						ขุดลอก (รทก.)	
สำนักเขตรับผิดชอบ							
๑	คลองกลั่นต้น	คลองหัวหมาก	คลองประเวศบุรีรมย์	๖-๑๒	๑,๒๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๒	คลองควาย (สวนหลวง)	คลองบ้านป่า	สุทธระยะที่กำหนดให้	๔-๕	๒๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๓	คลองคู้ (ตาสาด)	คลองเคล็ด	คลองหนองบอน	๖-๑๒	๓,๐๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๔	คลองจวน	คลองหัวหมาก	คลองพระโขนง	๖-๑๒	๑,๒๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๕	คลองแจ็ก	ถนนพัฒนาการ	คลองตัน	๖-๘	๒๓๕	-๒.๐๐	สวนหลวง
๖	คลองเจ็ดชนิด	คลองพระโขนง	ลำรางหลังหมู่บ้านปัญญา	๔-๖	๑,๐๓๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๗	คลองทองกลาง	คลองบ้านป่า	หมู่บ้านสวนหลวง	๖-๓	๑๒๔๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๘	คลองบางนางลี	คลองบ้านหลาย	ซอยอ่อนนุช ๓๖	๕-๗	๔๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๙	คลองบ้านหลาย	คลองพระโขนง	ลำรางในซอยอ่อนนุช ๓๐	๖-๑๐	๑,๑๒๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๐	คลองพระโขนงเก่า	คลองพระโขนง	คลองหนองบอน	๕-๑๐	๑,๖๘๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๑	คลองโรงสีเก่า	คลองทองกลาง	คลองพระโขนง	๓-๕	๗๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๒	คลองสวนหลวง	คลองพระโขนง	สุทธระยะที่กำหนดให้	๔-๖	๒๖๕	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๓	คลองขวางบน	คลองบางนางจิ้น	คลองสวนอ้อย	๖-๑๐	๗๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๔	คลองโอง่าง	คลองบ้านป่า	คลองหัวหมาก	๕-๖	๑,๕๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๕	คลองสุเหร่าใหม่(คลองกลาง)	คลองลำบึงบ้านม้า	คลองพระโขนง	๔-๘	๘๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๖	คลองบางโคล่-บ้านป่า	คลองตัน	คลองลาว	๖-๒๐	๓,๐๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
					๑๘,๔๒๐		

ลำดับ	ชื่อคลอง	จาก	ถึง	กว้าง (ม.)	ยาว (ม.)	ระดับ	พื้นที่เขต
						ขุดลอก (รทก.)	
คู ลำราง ลำกระโดง							
๑	คูน้ำในแบ่งเขตข้างหมู่บ้านเอื้อสุข	ลำบึงบ้านม้า	ซอยเอื้อสุข	๑๐-๑๔	๑,๐๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๒	คูน้ำสาธารณะในหมู่บ้านมิตรภาพ	ซอยหมู่บ้านมิตรภาพ	สุทธระยະที่กำหนดให้	๑.๕-๒	๒,๙๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๓	คูน้ำหมู่บ้านเอื้อสุข	คลองพระโขนง	ลำบึงบ้านม้า	๑๐-๑๔	๑,๑๒๕	-๒.๐๐	สวนหลวง
๔	ลำรางข้างซอยชมชื่น	คลองศาลเจ้า	คลองเคล็ด	๒.๕	๗๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๕	ลำรางข้างซอยมิตรวิถี	ชุมชนมิตรวิถี	ถนนศรีนครินทร์	๔-๕	๓๓๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๖	ลำรางข้างซอยหมู่บ้านปัญญา	คลองหัวหมาก	สุทธระยະที่กำหนดให้	๓.๕-๔.๕	๑,๑๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๗	ลำรางข้างศาลเจ้าแปะกง	คลองบ้านป่า	ซอยแปะกง	๒.๕-๔	๑,๕๒๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๘	ลำรางซอยถาวร	คลองลาว	สุทธระยະที่กำหนดให้	๒-๔	๑๘๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๙	ลำรางซอยวิเศษสุข	คลองกะจะ	ซอยวิเศษสุข	๓-๔	๑๘๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๐	ลำรางในซอยอ่อนนุช ๓๐	คลองสวนอ้อย	คลองบ้านหลาย	๓-๔	๗๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๑	ลำรางในหมู่บ้านปัญญา	คลองโอง่าง	คลองพระโขนง	๓.๕-๔.๕	๘๕๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๒	ลำรางบางนางชี	คลองบางนางจิ้น	สุทธระยະที่กำหนดให้	๓-๘	๔๓๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๓	ลำรางแบ่งเขตสวนหลวงกับเขตบางกะปิ	คลองหัวหมาก	ลำบึงบ้านม้า	๕-๖	๑,๔๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๔	ลำรางเพรสซิเดนพาร์คและชุมชนอัลกึบรอ	คลองหัวหมาก	คลองพระโขนง	๔-๕	๑,๓๖๕	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๕	ลำรางแยกถนนศรีนครินทร์สี่แยกศรีพัฒนา	คลองหัวหมาก	ถนนพัฒนาการ	๒-๕	๕๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๖	ลำรางวัดมหาบุศย์	วัดมหาบุศย์	สุทธระยະที่กำหนดให้	๓-๕	๑๗๕	-๒.๐๐	สวนหลวง
๑๗	ลำรางหมู่บ้านเมืองทอง ๒/๓	คลองหัวหมาก	ลำบึงบ้านม้า	๖-๑๐	๒,๕๐๐	-๒.๐๐	สวนหลวง
					๑๗,๐๕๕		